D · N
24/12 1951

Hr Undén i lyxförpackning

— Hr Hammarskjöld väljer Europa —

Den stora motsättningen i vår tid — som oroar alla, diskuteras av alla, präglar parlamenten, pressen, litteraturen — kan sägas gälla demokrati och humanism gentemot en rörelse som börjat som revolutionär utopism, men blivit statstyranniets, våldets och grymhetens redskap. Inom den demokratiska kulturkretsen har motsättningen framkallat en strävan till sammanhållning för försvar och hjälp inbördes. Sverige hör till de länder som står utanför, av motiv som här inte skall ånyo refereras och kritiseras. Denna neutralitet, denna isolering bygger inte på en åskådning, utom möjligen hos ett fåtal, den försvaras med en serie "praktiska" och kortfristiga argument. Men ett behov av ett försvar i högre stil framträder hos de mera reflekterande. Vår biträdande utrikesminister, Dag Hammarskjöld, känd som elegant intellektuell och tillika som trogen regeringsadvokat, har känt sig kallad att här intervenera. Hans bidrag "Att välja Europa" (i Svensk Tidskrift) går ut på att ge ett skimmer av storhet och program åt statsledningens huvudlinje: att undvika reell samverkan med USA, men att gå med på till intet förbindande Strasbourgkonversationer om europeiska samarbetsfrågor.

Det vore roligt att analysera hr Hammarskjölds uppsats med samma fullständighet som anses påkallad då det gäller en filosofisk teori. Men vi får nöja oss med att fastslå att på varje sida, nästan i varje mening påträffas glidningar och underligheter. "De europeiska folken har delat ljuvt och lett i årtusenden" — här föres tanken på ett äktenskap, men satsen är uppenbarligen meningslös; delar låt oss säga Sverige och Danmark ljuvt och lett då den ena staten besegrar den andra? Hr Hammarskjöld säger sig inte vilja "filosofera om folkkaraktärer", men några rader längre fram är "folktemperament" en förklaringsgrund. "Europa är en enhet, men en enhet som är fylld av inre spänningar, proportionella mot den utsträckning i vilken folken bevarat eller utvecklat sin särart" — kan man komma det meningslösa närmare? Med Europa menas tydligen Västeuropa. Men att Ryssland och dess satelliter inte räknas dit sägs inte ifrån direkt; det är dock en biträdande utrikesminister som skriver.

Konststycket som hr Hammarskjöld har att prestera är att avskilja USA från Europa och att tillika "välja Europa" utan att detta val skall förbinda till någon som helst insats. Låt oss stanna vid det trestegshopp som leder till målet.

Första steget är att tala om Europa som arvinge till Jerusalem, Aten och Rom — människo[illegible] tankefrihet, rätt. Att [illegible] denna bild av Europa [illegible]kilja USA låter sig inte gärna göra. Hr Hammarskjöld nämner också att Amerika koloniserats från Europa och har en europeisk ideologi, ja, han antyder rent av att denna ideologi haft större inflytande i USA än i Europa. Men efter detta erkännande är USA ur spelet — det hör trots allt inte till Europa.

Det andra steget innebär nämligen förklaringen att Europa är icke-kapitalistiskt. Som bevis härför andras att det finns tendenser till ekonomisk demokrati (social trygghet, ekonomisk utjämning osv.) samt att Europa är fattigt. Om den förstnämnda synpunkten skall vara avgörande, hör uppenbarligen även USA till Europa — och att använda fattigdomen som gränslinje är väl ändå inte vettigt. Här faller emellertid USA bort ur Europa, ehuruväl så inte klart utsägs; författaren nämner inte gärna staterna vid namn, och skilda tolkningar är därför inte bara förklarliga, utan rent av ofrånkomliga från sats till sats.

Det tredje steget eller riktigare hoppet är avgörande. Det talas inte längre om Europa såsom en realitet, utan om Europa såsom en önskan. "Att välja Europa", det innebär, skrivs redan i början av uppsatsen, ett ståndpunktstagande. Därmed motiveras benägenheten att betrakta Europa som en enhet; helgonet karaktäriseras inte av sina synder, förklaras det, och Europa får alltså inte kännetecknas med sådant som måhända gör det orimligt att tala om Europa i annat än rent geografisk mening — kort sagt: bort med olämpliga fakta. Och vidare: Europa "anger också en målsättning som på senare tid kommit att allmänt hävdas av Europas regeringar". Europa existerar på grund av att Europarådet osv. existerar, Europarörelsen blir det definitiva, i själva verket det enda beviset för att Europa, hr Hammarskjölds Europa, finns till.

Här kan någon tro att hr Hammarskjöld plötsligt har en mindre välsinnad ståndpunkt och ivrar för ett enande av Europa i mera ordinär, konkret mening. Visst inte! Någon gemensam europeisk politik bör inte anbefallas. Det skulle stå i strid med "den nationella differentiering, den nyansrikedom som på alla olika plan karaktäriserar Europa". Därför är det naturligt att Holland tillhör Atlantpakten och att Sverige inte gör det. Ja, det är just det fina med Europa. "Samverkan i en gemensam politik kommer till uttryck i den målsättningens principiella enhetlighet som skapar förbindelseleden mellan de olika konstellationerna och förenar dem i ett i form flytande, i sina slutmål sakligt fast slutet organisationssystem." Läs detta med begrundan! Europas stater kan föra diametralt motsatt utrikespolitik, ja, varför inte föra krig mot varandra — de tror ju dock på Jerusalem, Aten och Rom och ingår alltså i ett "sakligt fast slutet organisationssystem".

Därmed är saken äntligen klar. Ur hr Hammarskjölds långa tunnel har vi kommit fram till den gamla kända stationen: neutralitet plus Europakonversationer. Vi har valt Europa — ett Europa som inte förpliktar till något —, och vi har med några vänliga ord avvisat USA likaväl som Ryssland från den ideologiska aristokrati vi tillhör. Sällan har dessa tankar uppträtt så väl inbyltade. Att isolationisterna inte i högre grad begagnat sig av hr Hammarskjölds prestation beror sannolikt på att de inför de långa satserna och de många orden vädrat begravna hundar. Men hr Hammarskjöld har ingen hund i källaren. Han är bara mera grubblande, behagfull och invecklad än hr Undén; han bjuder oss på samma vara i yppigare förpackning.

God Jul

med böckerna

ALBERT BONNIERS FÖRLAG

BONNIERS

PRESSGRANNAR

Förslaget om konjunkturskatt är konstruerat för politiska syften; det innebär en konfiskation av 1951 års mervinster, men är betydelselöst som medel mot inflationen, skriver Svenska Dagbladet (h), för egen del stående högt över "politiska syften":

Den som till äventyrs tror något annat bör ägna någon uppmärksamhet åt uppgifterna om det svensk-engelska handelsavtalet. Av dessa framgår, att en betydande minskning i den svenska exporten av papper och massa till England är att förutse, en minskning som uppskattas till c:a 300 milj. kr. Även andra områden av den svenska exporten till England beskäras kraftigt av den brittiska regeringens hårda importrestriktioner. Det är tvivelaktigt om vi på andra exportmarknader kunna räkna på någon ersättning. Snarare kan man befara att våra utsikter även där försämras, icke minst på grund av den växande tyska och japanska konkurrensen. Vad slutligen USA beträffar torde man inte ha anledning att se alltför ljust på våra exportmöjligheter dit, i varje fall inte för massa och papper.

Inlägget är ett argument för konjunkturskatten. Om sämre tider skulle stunda för exportindustrin, är det så mycket mer angeläget att bl. a. med hjälp av en konjunkturskatt dämpa inflationen på det område det här närmast gäller — avtalsmarknadens. Att möta avsättningssvårigheter med i onödan uppskruvade kostnader av lönernas jämförelsevis fasta karaktär vore oklokt.

Göteborgs-Posten (fp) diskuterar den principiella frågan: Är det riktigt att särskilt beskatta konjunkturvinster? Svaret blir ja:

Krigskonjunkturens vinster ha aldrig uppfattats på samma sätt som vinster som man vunnit under andra förhållanden.

Den engelske högerledaren Stanley Baldwin hade ärvt stora metallindustrier. Under första världskriget tjänade hans företag väldiga belopp på den konjunktur som kriget framkallade. Dessa vinster plågade honom. Han kunde inte sova om nätterna för deras skull. Efter att ha talat med sin maka och sina barn räknade han ut vad han tjänat extra och sände pengarna till statskassan. Just då var det en hemlighet. Saken kom fram efter hans död.

Även om man inte vill gå så långt i detta fall som Stanley Baldwin så är man dock på den linjen att det är naturligare att hårt beskatta sådana vinster än den stora massans strävsamma arbete.

Den svenska högern har inte mr Baldwins känsliga samvete; den struntar i på vilket sätt övervinsterna uppkommit eller på vilka samhällsgruppers bekostnad.

Den socialdemokratiska tidningen Folket tar upp en annan fråga, retroaktiviteten:

Rent principiellt kan man hysa vissa betänkligheter mot en skatt med retroaktiv verkan. Skattesatserna fastställs i princip med verkan framåt, inte bakåt — om man nu i klarhetens tecken skall använda ett så förenklat uttryckssätt. Det innebär med andra ord att skattebetalarna skall veta vad de har att rätta sig efter för framtiden. Här skulle man i stället göra så att riksdagen 1952 fastställer en skatt, som skall gälla för vinstinkomster 1951. Om en sådan skatteform skall tillgripas måste den alltså vara motiverad av utomordentliga skäl. Härom kommer självfallet delade meningar att råda.

LO:s Aftontidningen (s) är inne på liknande tankegångar:

Det framlagda förslaget — som nu för yttrande sändes till olika remissinstanser — kommer säkert att bli föremål för en omfattande diskussion. Vad som särskilt kommer att diskuteras är naturligtvis retroaktiviteten, där förslaget onekligen innebär ett avsteg från vid lagstiftningen tillämpade rättsgrundsatser.

Såvitt vi förstår är det emellertid mycket svårt att undvika retroaktiviteten. Meningen med skatten är ju att dra in en del av årets onormala vinster. Visserligen är det inte osannolikt att en konjunkturskatt kan vara befogad även på nästa års inkomster, men därom vet man för närvarande ingenting. Om konjunkturskatten skall användas som ett medel att rätta till den snedvridning i inkomstfördelningen som inträffat i år, så måste den avse övervinsterna under 1951.

Vid sidan om den principiella frågan finns ett annat problem som Aftontidningen råkat utelämna i sitt resonemang: de utfästelser regeringen gjort under tidigare förhandlingar med industrin.

Eftersom högern och Svenska Dagbladet gör gällande att TCO:s inställning till subventioner skulle sammanfalla med högerns, kan det vara motiverat att återge TCO:s uttalande i denna fråga sådant det publicerats i senaste numret av organisationens tidskrift Tjänstemannarörelsen:

TCO:s styrelse hyser alltjämt den uppfattningen, att de väsentligaste åtgärderna för skapande av ett fast penningvärde icke äro att söka på det lönepolitiska fältet. Betryggande garantier för ett sådant penningvärde har emellertid ännu ej vunnits. Då det sålunda alltjämt råder ovisshet inför den kommande prisutvecklingen, anser TCO:s styrelse det nödvändigt, att tjänstemannaorganisationerna söka säkerställa sina medlemmars intressen genom att påkalla ett temporärt indexavtal, vilket ger möjlighet till en anpassning av lönerna till prisutvecklingen. I detta sammanhang motsätter sig emellertid TCO ett subventioneringsförfarande med allmänna skattemedel för att hålla tillbaka sådana inhemska prisstegringar, som äro en följd av en bestående kostnadsfördyring. Ett subventionsförfarande med allmänna skattemedel skulle innebära, att en ytterligare börda lägges på de löntagargrupper, som genom penningvärdets fall och skatteprogressiviteten fått sin relativa inkomstnivå försämrad. Annorlunda ställer sig frågan om en temporär subventionering med hjälp av de övernormala vinsterna inom exportindustrin och därmed sammanhängande näringsområden såsom skogshanteringen. Dessa kunna enligt TCO:s mening användas i syfte att nedbringa de stegrade importpriserna, så länge dessa övernormala vinster ge möjlighet härtill.

Alltså: TCO motsätter sig subventioner av allmänna skattemedel; högern föreslår vissa subventioner utan att anvisa extra inkomster för dem. TCO begär en temporär subventionering "med hjälp av de övernormala vinsterna inom exportindustrin och därmed sammanhängande näringsområden, såsom skogshanteringen"; högern går hårt mot den konjunkturskatt som skulle dra in dessa "övernormala vinster" till statskassan.

Nej — att ta ställning för de stora skogsbönderna och de av konjunkturen oförtjänt gynnade exportföretagarna och samtidigt söka inbilla publiken att man intar samma hållning som tjänstemännens organisationer — det konststycket lyckas inte.

Boliden ordnar bränslefrågan med egen torv.

Bränsleläget har föranlett Bolidenbolaget att genom ett nytt dotterbolag återuppta torvproduktionen vid Röjnoret. Ungefär hälften av gruvförvaltningens bränslebehov skulle kunna täckas genom torvproduktionen vid Röjnoret. (TT, Skellefteå.)

I STORGREKLAND

Av
CARL FRIES

CAMPAGNA FELICE, den lyckliga odlingsmarken, det är trakterna kring Neapel och Salerno, Europas tätast befolkade jordbruksområde. All söderns härlighet blommar upp och mognar ur denna rika jord av vulkanisk tuff och aska: vin och oliver, vete, majs, apelsiner, citroner, fikon, ja, till och med bomull.

Detta är en del av Storgrekland, de syditaliska kustområdena som under grekernas storhetstid för 2.500 år sedan blev inlemmade i deras vidsträckta Medelhavsvälde. Geografen Strabo, som levde på Kristi tid, berättar att Sybaris, den berömda grekiska kolonin på Italiens sydöstra kust, i sin tur koloniserade Salernogolfens stränder mot havet i väster. Poseidonia, havsgudens stad, sedermera Paestum, och Akropolis, staden på berget eller stadsberget, nutidens obetydliga Agropoli, hörde till de grekiska städerna här vid Hesperiens, aftonlandets, kust.

Den lilla staden Agropoli har i sitt samband med havet och hela sin uppbyggnad bevarat de ursprungliga dragen. Där finns i skydd av höga bergudдar en naturlig hamn med sandbotten som sluttar lagom ut under det klara vattnet. Denna strand mellan klipporna är brännpunkten för stadens liv; där fiskare håller till med sina båtar och redskap finns alltid mycket att beställa. Klassiskt enkel och vacker är hela tavlan med de livligt målade båtarna mot golfens ultramarin. Så ser det ut vid tusentals små fiskeställen utmed detta hav. Där stranden passar, där en liten plage breder sig mellan klipporna, finner man klungan av båtar på sanden, en liten gistgård och solbruna män i arbete med de garvade näten. Det är fiskeläget i ursprunglig bemärkelse.

En kulle i närheten ger utblick över hela golfen. Till vänster, långt över vattnet, har man Capri och Sorrentohalvön, i tavlans mitt de stora slätterna kring Paestum, där de berömda grekiska templen lyser mot drömlika berg, och till höger i förgrunden staden Agropoli, som dominerar bilden.

Man förstår att detta var en strand och ett landskap som lockade grekerna. Här fanns vad de närmast behövde, en skyddad hamn. Denna lilla hamnvik såg alltså en dag i tiden några sjöfarare av Odysseus folk styra in från havet. Det rödbarkade seglet bärgades och fladdrade ett kort tag för sciroccon så som jag ser det just nu, och seniga armar drog skeppen upp på stranden. Här fanns också en boplats efter grekernas sinne, ett stadsberg, en akropol; det tillhör historiens ordning att dagens obetydliga lilla stad alltjämt bär det klassiska namnet. Agropolis klippa blev en fästepunkt; man misstar sig nog inte om man antar att detta bergfäste var grekernas första anläggning här vid den stora golfen. Innanför Agropoli låg den bördiga, breda slätten, säkerligen redan till stor del uppodlad av lukanerna, landets eget folk. Hur grekerna fick fast fot där på slätten — om med våld eller fredliga medel — förmäler väl inte historien. Men ett är säkert: dessa främlingar, som kom över havet och byggde sina städer på stranden, måste ha ägt en organisation av stor inre och yttre kraft. Vi fäster oss vid grekernas ljusa konst, det behag som alltjämt svävar kring sköna gestalter, den lätthet som är konstens triumf och seger. Men vi förbiser själva kraften, folkkraften, maktutvecklingen.

*

Vid fiskehamnen gjorde vi bekantskap med Franco Casaburi, en ung man som presenterade sig som polis i staden. Han erfor att vi tänkte besöka stadsberget och föreslog sällskap; själv var han bosatt där uppe. Genom smala, stigande gränder med barn och höns i en livlig röra förde han oss upp till en åldrig stadsport, som bär namnet Porta graeca, den grekiska porten.

— Den här vägen kom grekerna från hamnen, säger Franco Casaburi.

Detta inträffade en dag för mer än två och ett halvt årtusende sedan, men han säger det i en ton så enkel och självklar att det kunde avse något som hände i fjol. De äldsta minnena är alltjämt minnen här i ordets egentliga mening, inte Lesefrüchte, omstuvade och omkokta i böcker.

Casaburi visar oss överst på akropolen ruinerna av en borg och pekar på grekiska murrester under romerska och medeltida spillror. Vår byggnadshistoriska kunskap är tämligen ofullständig, Baedeker har inte ett ord att säga om detta stadsberg, men varför misstro en borgare i Agropoli?

Hamnen och stadsberget. Agropoli (foto: Jöran Fries)

Dagens datum är den 1 oktober. I sluttningarna under borgen är fikonen mogna, vår följeslagare byter ett par ord med en kvinna i lustgården, och efter några minuter kommer hon med en skål av gröna fikonblad rågad med de härliga, söta frukterna.

— Vad får vi betala?

— O, nej, nej, ingenting, alls ingenting.

Och så har jag famnen full av fikon och fikonlöv.

Denna välsignade ljusbruna jord och dess brukare firar nu mognadens fest, som först och sist är vinets. Detta är markens och odlingens fullkomning under solen, för oss nordbor en uppenbarelse i verkligheten: den lyckliga dröm om södern som vi har diktat genom tusen år. Vad vi här ser av jordens prakt, vinet som hänger i tunga klasar, guldgröna eller daggigt purpurblå, under det vackraste lövverk som finns — ack, det berusar oss redan som syn. Hela världen återger detta motiv, en levande sinnebild här i vinets och vingudens land, men under en frusen himmel, utan självsynens intensiva fröjd bara en trött upprepning.

Allt är moget nu. Oliverna faller från träden och samlas av flitiga händer. Oljepressarna har just satts i gång. Hos en gammal odlare på gården San Pietro i Santa Maria Costellabati — orten dubbelt helgad och sannerligen dubbelt välsignad — ligger fikonen utbredda i flata halmkorgar ute under solen; dessa soltorkade fikon, ännu blekgröna, kolvformiga och något fuktiga, är en delikatess av högsta rang. En ung son i huset överhopar oss med granatäpplen, kaktusfrukter, stora päron av en sort som mina ögon aldrig har skådat; av dem gör man cotognata, päronmarmelad. Han plockar en gul rund frukt, också ny för mig. Den heter kaki eller loto, säger han; det är Diospyros kaki, på svenska — eller rättare trädgårdsmästarspråk — kakiplommon. Allt är gåvor av glada givare, ty nu är skördetiden, offertiden.

Det första riktiga höstregnet har just gått över, vinet är vått; man måste göra ett avbrott i skörden och vänta med pressningen, ty vin och vatten samsas inte på denna punkt i den ädla processen.

Två dagar senare lyser den milda oktobersolen återigen från Italiens himmel. Vinskörden har tagits upp på nytt. Vid gården San Pietro tycks hela traktens kvinnliga ungdom vara församlad. Jag får veta att man lejer så många som möjligt att hjälpa till på skördedagen; arbetet skall gå fort, på en gång, så att de mogna druvorna genast kommer i pressen. Solbrända, brokigt klädda rör sig flickorna i vingården och kommer vandrande utför sluttningen med sina vackra bördor på huvudet, de karaktäristiska flata korgarna överfyllda av druvor. Synen är antikt fulländad. Som en fruktbarhetens sinnebild, en vinets dryad skrider den unga kvinnan mellan rankornas bågar ner över kullen.

Vi samlas i gårdens källare, kring den ofantliga bandade vinpressen. Här beredes i dessa dagar tio tusen liter vin. Den nypressade musten glänser som flytande guld i våra glas, den är gudarnas nektar, ännu söt av vinsockret, som skall förjäsa. Det sker till en början i öppna kar, sedan på de stora fat som skymtas i källarens dunkel, under de rågade druvkorgarna. När åtta dagar har gått är druvsaften förvandlad till vin. Odlaren njuter sin lön. Själva myten lever här i mustig verklighet, det är antikens glada, varma höst, människornas lycka med jorden.

Den gamle författarens julafton

> Olle Holmberg har givit sina funderingar över dagens litterära situation en skönlitterär utformning och tecknar här bilden av en gammal skribent, som mediterar över kritiken, bokpubliken och tidsandan. Det har blivit en medveten parallell till det välbekanta temat om den gamle kamrerns julafton, men allt är genuint Olle Holmbergskt.

DET VAR INTE den gamle kamrern som firade julafton den här gången — han var för länge sen död, överkörd av en automobil —, utan den gamle författaren som vid ett glas glögg och en pipa tobak framför brasan högtidlighöll helgens ankomst. Han var ensam i världen, ensam t. o. m. om sitt namn: hans hustru hade för länge sen gift om sig med förläggaren, och barnen hade en vacker fredag kallat sig för något annat, något som lät mera adligt. Den gamle författaren strök över fåtöljens blanka stålrör, som hade förefallit honom så vackra på den tiden då smaken gick i riktning mot det klara och enkla och som han sen inte hade haft råd att byta ut, och han tänkte på en glömd kollegas ord om vilket som är det viktigaste av allt det som en diktare till slut kan erövra: "Den stillnade aftonens klarnande ro / och lyckan att allting förlora."

Allting hade han ändå inte förlorat. Efter en strid med förläggaren, som tidvis hade antagit en hetsig karaktär, hade han fått möjlighet att ge ut visserligen inte som han hade velat sina samlade men sina valda skrifter. I grund och botten fick han kanske erkänna att förläggaren hade haft rätt. Han var inte en man för samlade skrifter. Han hade försökt olika ting, författat böcker som man författar brev och tidningsartiklar, förivrat sig till mycken skrivsamhet och inte förrän det varje gång var för sent insett att han borde ha vilat och tänkt efter. Nu hade han emellertid, bittert tvungen, sovrat och valt, och han visste att hurdan den valda boken än var så var den hans bok och ingen annans och att bättre kunde den inte ha blivit, om den skulle ha fortsatt att vara hans bok. Han mindes vad Horatius säger: att i vilket yrke som helst går det an att vara medelmåtta, men inte i författaryrket. Och han förstod att detta inte skulle fattas så som om varje författare hade plikten att vara en stor författare, utan så att varje författare skulle ha — som Thorild säger det — sin krets av höghet och skönhet och att medelmåttighet i den kretsen betydde detsamma som att stå under sig själv, nedanför sin arts och ambitions nivå. Den gamle visste, fast han var en slarvig läsare av idrottsspalterna i varannandagstidningen i den lilla stad dit han hade dragit sig tillbaka, att det fanns boxare som gick i tungvikt och andra som gick i flugvikt och att de senare inte behövde vara sämre boxare än de förra, endast, om man så fick säga, recipierade i en annan grad än dessa. Han visste att i litteraturnätet, det ofantliga, fanns generaldirektörer och fanns stationskarlar och att en god stationskarl inte var att förakta fast han ju hade mindre betalt.

Mindre betalt... Glaset darrade ett ögonblick i den gamle skrivarens hand, och han tänkte att detta med betalningen kanske var det som mer än något annat hade gjort det yrke bisarrt som hade varit hans. Författaren hade inte som stationskarlen och generaldirektören någon fast lön. Somliga år fick han mycket, andra år litet och ytterligare andra år ingenting alls om inte ett stipendiums allmosa. Det var som i rouletten: man gjorde sin insats, med gott mynt, goda ord, tyckte man, och ibland blev det vinst, ibland inte. Sådant berodde på arbetsgivaren, publiken, en mångtusenhövdad herre vars ena ögonbryn inte alltid visste om det andra rynkades och som vårdslöst lekte tumme upp och tumme ner med sina författares liv. Han gick, den höge herren, efter två bedömningsgrunder såvitt man kunde förstå: efter vad som var roligt, spännande, rörande o. dyl. och efter vad som var fint. Det som var fint gav ära. Beträffande det roliga kunde man nog lura honom ibland, t. ex. genom att skriva särskilt mycket om hur små barns ankomst till världen förbereddes — eller inte förbereddes —, men med äran var det svårare. Ingen visste riktigt hur man skulle bära sig åt för att få ära, och det enda säkra var att ibland skulle man göra si och ibland så och att det inte fanns någon lagbok i saken som passade vid alla tillfällen. "Domen över död man" talade man om som något extra högtidligt, och vem uttalade den? Åhörarna i rättssalens publikbås, ledda av brännvinsadvokater.

Nej nej, man fick inte gå till överdrifter, och det är heller inte bra att fira jul med att spilla glögg på trasmattan. Men dessa massans ledare, var det recensenterna? Ibland. Somliga av dem gick som lokomotiven i samma spår, samma spår oupphörligt; andra sprang med hatten i hand för att söka upp varje ny gata där kejsaren i sina nya kläder passerade och kunna bringa honom sin hyllning. Och så deras mani att sätta betyg och deras fåfänga att tala om vad det var de "tyckte"! Liksom om det var deras tycken och inte författarens bok som det kom an på! Nej, nu höll visst tankarna på att bli för livliga igen. Ett glas vinterkallt vatten ur brunnen på gården skulle kanske hjälpa! Den gamle författaren pustade ut i den molnhöljda natten, och då han kom in igen hade han glömt vad det var han tänkte på.

Vattenglaset i hans hand gav honom nya tankar. Han kom ihåg att vattnet inte var den dryck som alla hans kolleger satte högst. Hur många gånger hade han inte hört dem med hesa, spritpatetiska stämmor förkunna att endast en svamp indränkt i alkohol kunde bringa dem hugsvalelse på det kors där de som fantasins martyrer var uppspikade! Och hur många gånger hade han inte sett dem göra sig till åtlöje och obehag vid matbord då de med vacklande steg reste sig och gick runt för att få bryta arm eller med lurviga stämmor uttalade ord så osammanhängande att folk trodde att det var modernistisk poesi de läste upp! Den gamle litteratören var inte hågad att ta särskilt högtidligt på författaralkoholismen. Han trodde inte att den hade några avgrundsdjupa psykologiska orsaker och stödde denna åsikt på det faktum att de som var nyktra i övervägande antalet fall skrev bättre än de som alltid brukade vara fulla och vilkas hjärnor förr eller senare stereotyperades; han trodde att sakens orsak helt enkelt var den att författarna i motsats till andra yrkesmän inte hade något ordnat arbete som tvingade dem att vara friska på mornarna.

Inte heller menade han för sin del att alkoholismen var den farligaste av de sjukdomar som författare är utsatta för. Den farligaste var avundsjukan. Den kunde förgifta själva böckerna, åtminstone förringa, förtränga motiven i dem. Och ändå: vad vore snillet utan denna giftiga sporre? Invidia, Avunden, var den oädlaste av dödsynderna, därom var präster och själsläkare ense, men på något sätt var den också en hög dygd. Den var mylla ur vilken verk spirade. Och den var en mandomsprövare: den som kunde övervinna den hade vunnit en seger och lagt mer än en tum till sin växt. Men den gamle visste av erfarenhet hur det kändes att vara en författare som såldes i tiotusen exemplar, men annonserades i samma annons där lyckligare kolleger stod antecknade för tjugu tusen, trettio tusen, fyrtio tusen. Och ibland var dessa lyckliga kolleger kanske ens bästa vänner. Det trojanska krig som sådana gånger utkämpades i en författares bröst mellan lusten att unna och frestelsen att missunna vore förtjänt av sin Homeros, tänkte han.

Man kunde tycka att författaryrket var ett osäkert yrke, ett nervöst yrke, och det var så. Men — den gamle log stilla när han tänkte på det — det var också ett saligt yrke. Generaldirektören och stationskarlen, de satt på sina stolar och sprang på sina perronger dagen ut och dagen in, de gjorde plikttroget vad de skulle göra, och de längtade till kvällen, då de skulle få komma hem och syssla med vad som verkligen intresserade dem: deras frimärkssamling. "I kväll får jag komma hem till min frimärkssamling!", tänkte de. Men författaren var alltid hemma vid sin frimärkssamling. Hans yrke var på samma gång hans hobby, hans plikt var detsamma som hans njutning och förströelse. Att dikta var hans smärtfyllda vällust: dag från dag fick han syssla med det. Och så var han, trots allt, den lyckligaste av människor.

OLLE HOLMBERG

DAGENS NYHETER
TEGELBACKEN, STOCKHOLM 1
Telefon: 22 40 00
Telegramadress: Dagenyheter
Postgiro 1616 (för annonser)
nummer 1617 (för prenumeration)

Chefredaktör: Herbert Tingsten
(Träffas säkrast kl. 13.30—14.30)
Politisk huvudredaktör: Leif Kihlberg
Redaktionschef och ansvarig utgivare: Sten Hedman

Dagens Nyheters Aktiebolags
Verkst. direktör: Helge Heilborn

PRENUMERATIONSPRISER
A-Stockholmsupplagan

	Stor-Sthlms tidningsområde	Övriga landet
Månad	kr. 5:75	kr. 5:60
Kvartal	„ 16:75	„ 16:—
Halvår	„ 33:—	„ 31:50
Helår	„ 66:—	„ 63:—

ANNONSPRISLISTA
daterad 1/7 1951 tillhandahålles på begäran
Dagens Nyheters tryckeri, Sthlm.

Krock i kyrkby Fyra skadades

En våldsam bilkrock, varvid fyra personer skadades, inträffade på söndagskvällen i Morups kyrkby, där en norr ifrån kommande personbil blev påkörd av en från motsatta hållet kommande Malmöbil, i vilken färdades flera personer.

Malmöbilen körde efter krocken ut mot högra sidan av vägen, törnade emot en jordvall och rullade runt samt blev liggande med hjulen i vädret tio meter från vägen. De åkande, två makar och två barn, en pojke i åttaårsåldern och en fyraårig flicka, av vilka gossen var makarnas eget barn, skadades och fördes i ambulans till Falkenbergs lasarett. Där konstaterades att ingen erhållit svårare skador. Mannen och barnen fick lämna lasarettet, medan damen, som erhållit en hjärnskakning, fick kvarstanna. Båda bilarna blev svårt skadade. Av allt att döma har Malmöbilen framförts med hög hastighet. Utredning pågår. (DN, Falkenberg.)

Stor lärardelegation besöker Sovjetunionen

På inbjudan av Sovjetunionens undervisningsministerium och Sovjetunionens sällskap för kulturella förbindelser med utlandet reser den 28 december en delegation, bestående av lärare och inom folkbildningen verksamma, på en 14-dagars studieresa till Ryssland.

Delegationen består av folkskollärare Nils Finnhammar, Örebro, folkskollärarinnan Anna Jonsson, Stockholm, docent Gunnar Leiström, Umeå, läroverksadjunkt Bernt Lindberg, Stockholm, folkhögskolelärare Ragnar Mattson, Arvika, läroverksadjunkt Karin Meurling, Stockholm, folkskollärarinnan Märta Olsson, Kramfors, ledamoten av skolkommissionen Knut Olsson, Stockholm, studierektor Gösta Ronner, Stockholm, socialkurator Marta Hellner-Ronner, Stockholm, tillsyningslärare Alfons Sterner, Koskullskulle, folkskollärare John Victorin, Göteborg, samt småskollärarinnan Märta Wirén, Göteborg.

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.